

## સફળ થવાં શું ધ્યાનમાં રાખશો?

સફળતા કેને કહેવાય ? આમ તો દરેક વ્યક્તિની દૃષ્ટિએ સફળતાનો અર્થ જુદો જુદો હોઈ શકે. કોઈ તેને સંપત્તિ સાથે સાંકળી શકે તો કોઈ તેને સ્વાસ્થ્ય સાથે સાંકળે તો કોઈ તેને અભ્યાસ સાથે કે સમાજમાં મળતા મોભા-પ્રતિષ્ઠા સાથે સાંકળી શકે. આમ છતાં સફળતા એ આંતરિક બાબત છે. જે બાબતને તમે પ્રાધાન્ય આપીને સફળતા ગણો છો તેને અન્ય વ્યક્તિ સફળતા ન પણ ગણે. પણ તે માટે આપણે આપણી પસંદગી કે રસ-રુચિ બદલવાની જરૂર નથી. તમને મજા આવતી હોય, સંતોષ મળતો હોય અને સમાજ તેને સહર્ષ સ્વીકારતો હોય તેવી દરેક બાબતમાં આગળ વધો. એ જ તમારી સફળતા છે. બીજાની સાથે હરીફાઈ કરવાની નથી. બીજો કેટલો આગળ છે તે નથી જોવાનું. તમારે તમારી જાત સાથે જ હરીફાઈ કરવાની છે. આમ સફળતા એ બીજાની સાથે નહીં પોતાની સાથેની સરખામણી છે. સફળતાએ બહારની વસ્તુ નથી, અંદરની વસ્તુ છે. તમે ગઈ કાલે જ્યાં હતા ત્યાંથી આજે આગળ હોવ અને આવતી કાલે તેનાથી પણ આગળ હોવ તે તમારી સફળતા છે. આ માટે બીજા પર આધાર રાખવાની જરૂર નથી. સફળ માણસો કોઈ અલગ કામ કરતા નથી, પણ તેઓ દરેક કામ અલગ રીતે કરે છે

તમારી શક્તિ અને મર્યાદાને જાણો. વ્યવહારિક બનો. એટલેકે વાસ્તવિકતાનો સ્વીકાર કરો. તમને જે મળ્યું છે તે છે અને નથી તે નથી. તેનો સ્વીકાર કરો અને મહેનત કરવા મંડી પડો. પોતાની બહેરી પત્ની માટે શ્રવણચત્ર શોધવાનો એલેક્ઝાંડર ગ્રેહામ બેલે ખૂબ પ્રયત્ન કર્યો હતો. તેઓ શ્રવણચત્ર ન શોધી શક્યા. પણ હા, ટેલિફોનના સિદ્ધાંતો જરૂર શોધી કાઢ્યા. આમ કરેલું ફોગટ જતું નથી. એન્ડુ કાર્નેગ કહે છે, એક સામાન્ય વ્યક્તિ પોતાની શક્તિના ૨૫ ટકા જ કામ કરે છે. જેઓ ૫૦ ટકાથી વધુ શક્તિ ખર્ચે છે તેઓને જગત સલામ ભરે છે. પરંતુ જેઓ ૧૦૦ ટકા શક્તિ ખર્ચે છે તેમને જગત આસમાનની બુલંદી પર બેસાડે છે.

સફળતા અને સંઘર્ષને નજીકનો સંબંધ છે. બંને એકબીજાની સાથે ચાલે છે. જ્યાં સફળતા હોય ત્યાં સંઘર્ષ હોય અને સંઘર્ષ હોય ત્યાં સફળતા પણ આવે. તમે કહેવત સાંભળી હશે, “ શાંત દરિયો કદી કુશળ ખલાસી બનાવતો નથી”. આમ સંઘર્ષ દ્વારા મળેલી સફળતા જ સંતોષ સાથે નિજાનંદ આપે છે. પ્રયત્ન વિના , પ્રાપ્ત થયેલ લક્ષ્ય ધાર્યો સંતોષ કે આનંદ આપી શકતા નથી. સંઘર્ષ કરીને પણ લક્ષ્ય પ્રાપ્ત ન થાય ત્યારે કેટલીક વ્યક્તિ હતાશા અનુભવે છે. જે સ્વાભાવિક છે. પણ ક્યારેક તે આત્મહત્યા કરે છે. જે બિલકુલ સ્વીકાર્ય નથી. આત્મહત્યા એટલે શું ? આત્મહત્યા એટલે હંગામી સમસ્યાઓનો કાયમી ઉકેલ. એટલે કે જે સમસ્યા હંગામી છે, કાયમી નથી તેવી સમસ્યા માટે આપણે આપણું જીવન આપી દેવાનું? આનાથી મોટી મૂર્ખતા દુનિયામાં બીજી અન્ય હોઈ જ ન શકે.

ટોમ વોટ્સનના મતે “ જો તમારે સફળ થવું હોય તો નિષ્ફળતાનું પ્રમાણ બમણું કરી નાંખો.” એટલે કે, પ્રયત્નો વધારી દેવા જોઈએ. તેમાં ભલેને મોટાભાગના પ્રયત્નો નિષ્ફળતામાં પરિણમે. લોકો સફળતાને જૂએ છે- વધાવે છે, તે માટે થયેલ નિષ્ફળ પ્રયત્નોને કોઈ મહત્વ આપતું નથી. નિષ્ફળ થવાશે તેમ માનીને કશું જ ન કરનાર કરતાં, સતત નિષ્ફળ થનાર વ્યક્તિ પણ જો પોતાના પ્રયત્નો ચાલુ જ રાખતો હોય તો તે વધારે પ્રામાણિક અને વિશ્વાસુ ગણાય. દરેક સફળગાથાની સાથે જ નિષ્ફળતા વણાયેલી જ હોય છે. કેમોન્સ વિલ્સન (સીઈઓ હોલિડે ઈન) કહે છે, મને અડધો દિવસ કામ કરવું ગમે છે. મને એની પરવા નથી કે એ દિવસના પ્રથમ ૧૨ કલાક હોય કે પછીના ૧૨ કલાક હોય. ૧.

એક ખેડૂતની વાડી જોઈને કોઈએ કહ્યું કે, વાહ, ભગવાને કેટલી સુંદર વાડી તને આપી છે ! તારે ભગવાનનો આભાર માનવો જોઈએ. ત્યારે પેલા ખેડૂતે કહેલું કે, હા, હું ભગવાનનો અભારી છું, પણ તમારે આ વાડી પાંચ વર્ષ પહેલા જોવી જોઈતી હતી. જ્યારે તે માત્ર પ્રભુના ભરોસે હતી. અહીં અર્થઘટન એ

કરવાનું છે કે, ભગવાનને ભરોસે બધું ન છોડાય. આપણી મહેનત હોય તો જ સફળતા મળે. વિન્સ લોમ્બાર્ડી જણાવે છે કે, વિજયી બનવાની ઈચ્છા બધાને હોય છે પણ એ માટે નક્કર યોજના બનાવી પૂર્વતૈયારી કરવા માટે ખૂબ ઓછા લોકો તૈયાર થતા હોય છે.

તમે જેને સફળ માનતા હોવ તેવી પચાસ વ્યક્તિના નામની યાદી બનાવો. તેઓ બાળપણમાં કેવું વર્તન કરતા હતા? તેઓ અભ્યાસમાં તેમના વર્ગમાં કયું સ્થાન ધરાવતા હતા તે માહિતી પ્રાપ્ત કરો. તો ખ્યાલ આવશે કે સફળતા મેળવવા માત્ર શૈક્ષણિક ડિગ્રી જ કામ આવતી નથી. સફળ વ્યક્તિઓમાંથી મોટાભાગની વ્યક્તિ અભ્યાસમાં મોખરાનું સ્થાન ધરાવતી ન હતી. અરે, ઘણી વ્યક્તિઓ તો અભ્યાસમાં નાપાસ પણ થતી હતી. તો કેટલીક વ્યક્તિએ તો અઘવરચેથી અભ્યાસ પણ છોડી દીધેલ હતો. કેટલાક ઉદાહરણ વાંચો. લકવાગ્રસ્ત વિલ્મો રુડોલ્ફ પોતાની તીવ્ર ઈચ્છા શક્તિ અને મહેનતને કારણે ૧૯૬૦ના ઓલિમ્પિકમાં સૌથી ઝડપી મહિલા તરીકે પ્રથમ આવી હતી. શૈલી માન બાળપણમાં લકવાગ્રસ્ત બની હતી. છતાં તરણવિદ્યા શીખી ૧૯૫૬ની મેલબર્ન ખાતેની ઓલિમ્પિકમાં તેણે ત્રણ વિક્રમ સર્જ્યા હતા. હેની ફોર્ડે જ્યારે પોતાના જીવનની પ્રથમ કાર બનાવી ત્યારે તેઓ તેમાં “રિવર્સ ગિયર ” નાંખવાનું ભૂલી ગયા હતા અને ૪૦ મા વર્ષે નાદારી નોંધાવી હતી. વિજળીનો દીવો શોધવામાં થોમસ એડિસનને સફળતા મળી તે પહેલાં ૧૦૦૦૦ વખત પ્રયોગોમાં નિષ્ફળ નીવડ્યા હતા. દક્ષિણ ભારતનો મહાન હીરો રજનીકાન્ત રજમા વર્ષે બસ કન્ડક્ટર હતો. બીલ ગેટ્સે પોતાનું યુનિવર્સિટીનું શિક્ષણ પૂરું કર્યું નથી. સચિન તેડુંલકર ૧૦મા ધોરણની પરીક્ષામાં નાપાસ થયો હતો. આમ સફળતા માટે માત્ર શિક્ષણ જ ઉપયોગી નથી. તમને જેમાં રસ છે, તમને જે ગમે છે તે પૂરા લગાવથી મન મૂકીને કરો. તમે સફળ થશો જ.

તમે જાણતા હોવ તેવા પાંચ-સાત સફળ વ્યક્તિના નામ લખો. તેઓમાં કયા કયા ગુણો હતા તેની યાદી નામની સાથે અલગ અલગ બનાવો. હવે દરેકમાં હોય તેવા સામાન્ય ગુણોની યાદી અલગથી તારવો. તેનો અર્થ એવો થયો કે, અલગ તારવેલા ગુણો સફળતા અપાવવામાં અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. આવા ગુણો વિકસાવવાનો પ્રયત્ન કરો. તેવી જ રીતે નિષ્ફળ પાંચ વ્યક્તિના નામ લખો અને તે બધામાં હોય તેવા ગુણો પણ અલગ તારવો. તેનો અર્થ એ થયો કે અલગ તારવેલા ગુણો નિષ્ફળતા અપાવવામાં મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. જો તમારામાં એવા ગુણો હોય તો તેને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરો. અંતે દોસ્તો, એટલું યાદ રાખજો કે, બધાં બધું નથી બની શકતા અને બધાંએ બધું બનવાની જરૂર પણ નથી.